

Foute determinatie van halve leeuwendaalder

Bij het nog eens doorlezen van het artikel *The circulation of Dutch leeuwendaalders in 17th century Ottoman Palestine: new evidence from two unpublished hoards* door Robert Kool in het *Jaarboek voor Munt- en Penningkunde* (JMP) ben ik op een fout gestuit.¹ In de Jarishe vondst wordt een leeuwendaalder van West-Friesland beschreven met het jaartal 1691. Dit is volgens het artikel een ongepubliceerd jaartal. Dit jaartal is inderdaad niet bekend, maar als ik de afbeelding bekijk, dan zie ik dat het derde cijfer in het jaartal slecht leesbaar is en dat de munt het muntmeesterteken lelie draagt. In 1691 vervulde echter Gerrit Schuijrmans het muntmeesterambt en hij gebruikte een rozet en een rund als muntmeestertekens en niet de lelie.

Bij nadere beschouwing ben ik daarom van mening dat de gemelde halve leeuwendaalder is geslagen in 1631 onder de in dat jaar aangetreden muntmeester Nicolaas Wijntgens. Op halve leeuwendaalders is de lelie als muntmeesterteken voor het laatst gebruikt in 1648 dus kan de munt onmogelijk van later datum zijn.

Overigens is het jaar 1631 ook een interessant jaartal, omdat mij tot nu alleen een jaartalwijziging 1631 over 1628 bekend was met het muntmeesterteken rozet. Deze is naar mijn mening nog geslagen onder Hans Sweers. Van hem zijn bekend de jaren 1627 over 26, 1627, 1629 over 28, 1629 en 1631 over 28. Het stuk met uitsluitend het jaar 1628 is nog niet teruggevonden en bestaat mogelijk niet. Dit kan de veranderende stempels verklaren met dit jaartal. Zij

zijn er wel geweest maar nooit of slechts zeer weinig gebruikt waarna zij in later jaren zijn herbruikt.

Toen Hans Sweers in 1631 werd opgevolgd door Nicolaas Wijntgens, heeft ook deze in dat jaar halve leeuwendaalders aangemunt met het volle jaar 1631 en voorzien van zijn muntmeesterteken lelie, exemplaren zoals afgebeeld in het artikel in JMP 2002. Omdat het jaartal 1691 de jongst voorkomende in de vondst was, is de sluitdatum van de vondst verkeerd genomen. Deze moet zijn 1668, het jaartal op de leeuwendaalder van Kampen. ■

Kees Pannekeet heeft een brede interesse in de numismatiek en is gespecialiseerd in het kopergeld geslagen in de periode 1500-1800. Van zijn hand verschenen diverse publicaties over provinciale munten en recent een inleiding in de Romeinse numismatiek.

NOTEN

1. ROBERT KOOL *The circulation of Dutch leeuwendaalders in 17th century Ottoman Palestine: new evidence from two unpublished hoards* *Jaarboek voor Munt- en Penningkunde* 89 (2002) 47-68. De halve leeuwendaalder: afbeelding 37.

Halve leeuwendaalder
1631 (detail)

Halve leeuwendaalder
1631 over 1628
(detail)